Queerdans
Om önskan att få vara den man är på dansgolvet

Anna Nyander och Elsa Stålner

Många människor ser pardans som något som utförs av en man och en kvinna, där mannen för och kvinnan följer. Så är det ofta men långt ifrån alltid. Generellt sett är det mer sannolikt att man ser samkönade danspar på en folkmusikfestival än på den typiska salsaklubben. I vissa folkdanssammanhang har det länge varit vanligt med två kvinnor som dansar ihop. Sedan några år tillbaka kan man ibland även se par där två män dansar tillsammans. Det är fortfarande relativt ovanligt, men det förekommer. I andra sammanhang är det sällsynt med samkönad dans. I mars 2013 anmäldes ett folkdanslag i södra Sverige till Diskrimineringsombudsmannen efter att två tjejer som anmält sig som ett par till en kurs i gammaldans hade stött på motstånd mot att dansa tillsammans. De fick bland annat höra att ”en kvinna inte orkar dansa hambo som kavaljer”.[1] Samkönad dans är på många håll ett laddat fenomen och många undviker att dansa med personer av samma kön av rädsla för att bli uttittade eller till och med trakasserade. Motståndet kan – beroende på sammanhang – visa sig handgripligen eller ganska subtilt.[2]

Vill man anmäla sig till en kurs i polska finns det i dag flera olika typer av kurser att välja mellan. Valmöjligheterna gäller inte bara vilken typ av polska som lärs ut eller vilket förhållningssätt lärarna har till traditionen, utan även hur rollfördelningen i paret ser ut. Det finns kurser där det i princip alltid är mannen som för och kvinnan som följer. Och så finns det kurser där man utgår ifrån funktionerna i paret, där läraren i stället för att prata om ”kavaljer” och ”dam” hänvisar till den i paret som för och den som följer, oavsett kön. På dessa kurser kan man ofta få lära sig båda rollerna. Utöver dessa två typer av danskurser finns det numera även de som utannonseras som ”queerpolska”. Har man träffat på begreppet *queer* tidigare kan man ana att det handlar om att bryta mot idén om att det är ens biologiska kön som avgör huruvida man ska föra eller följa i pardans. Men vad är den djupare innebörden, hur skiljer sig queerpolskakurser från de kurser som redan utgår från funktionerna i paret i stället för kön, och varifrån kom idén till queerdanskurser från början? I den här artikeln kommer vi att försöka svara på dessa frågor.

De senaste åren har begreppet queerdans dykt upp allt mer. Man har kunnat läsa om queertangofestivaler, terminskurser i queerdans och workshops på pridefestivaler. Under 2013 har Svenskt visarkiv dokumenterat danskurser som utannonserats som queerdans. Vi har valt fyra olika danstyper: tango, salsa, lindy hop och polska. Vi har filmat dansundervisning, intervjuat danslärare, gjort enkäter bland kursdeltagare samt samlat kursinformation och texter om queerdans som danslärarna lagt ut på internet. Detta material finns nu tillgängligt på Visarkivet för den som vill forska i ämnet. Men innan vi går in på vad queerdans är gör vi en tillbakablick i historien.

Den här skylten har tidigare hängt vid dansbanan i Degerfors. Foto: Marie Bryggegård.

Har pardans alltid inneburit en man och en kvinna?

Samkönad pardans är inget nytt. Att två män dansar med varandra har exempelvis varit vanligt i tangons historia. Antropologen och tangoläraren Charlotte Rivero berättar att i Argentina, där tangon påstås ha fötts, dansades tango från början av alla, överallt: ”män med män och mormor med barnbarn.” Men hon menar att tango alltid främst varit en manlig angelägenhet. Det var en manlig dans där männen uttryckte sin maskulinitet. Två män dansade jämställt med varandra i tango; ingen underkastade sig den andra och därmed var bådas maskulinitet bibehållen.

I Buenos Aires var prostitution vanlig kring förra sekelskiftet. Många manliga

arbetare invandrade från Europa till Buenos Aires, vilket innebar att det fanns fler män än kvinnor i området. På bordellerna i hamnkvarteren fanns det som med dagens språkbruk skulle kunna kallas en queer subkultur; där jobbade även lesbiska och manliga prostituerade. I den här miljön utvecklades tangon.[3] Under 1900-talets första hälft spreds tangon internationellt. Den bild av tango som följde med internationaliseringen var att den präglades av starka känslor och tydliga sexuella anspelningar. I och med detta trängdes det queera undan och tangon blev en heterosexuell angelägenhet. Tangon marknadsfördes som det kittlande mötet mellan en ”machoman” och en underdånig, feminin kvinna. Mannen påklädd, kvinnan avklädd.[4] Män fortsatte ändå att dansa tango ihop, om än inte lika mycket i det offentliga. Men det har börjat vända igen. Sedan drygt tio år finns det en gaytangoklubb i Buenos Aires som är väldigt populär, inte bara bland homosexuella män.

Kvinnor då, har de dansat tango ihop? Charlotte Rivero berättar att det alltid varit mer laddat. I början av 2000-talet var det fortfarande riskfyllt för argentinska kvinnor att visa sig öppet lesbiska och samkönad tango för kvinnor skedde därför fortfarande bakom låsta dörrar på hemliga adresser. När Rivero reste till Argentina för att hitta kvinnliga förebilder var det inte så lätt. Nu däremot finns det öppna queertangoklubbar, liksom det finns gaytangoklubbar.

Men det är inte bara i tangomiljön det förekommit samkönad dans. I sammanhang där det funnits många män har det ofta förekommit att män har dansat tillsammans, till exempel i guldruschens USA, i gruvmiljöer, på fartyg, i fängelser och på bordeller.[5] I gamla tider var fest starkt förknippat med dans. Etnologen och dansforskaren Mats Nilsson berättar att när det var fest i miljöer med bara män så var det vanligt att män dansade med varandra. Det handlade om att roa sig. Det berättas också att män har övat med varandra för att lära sig dansen innan de bjudit upp en kvinna.[6] Rivero invänder och menar att det nog inte var så enkelt. Hon tror att många män som dansade ihop gjorde det för att de var attraherade av varandra.

I en intervju i *Rauk 'N' roll 1960-talet,* ett radioprogram i P4 om rockens historia på Gotland, berättar Claes Edmark i bandet *Classes* om hur det var att spela till dans på gotländska landsbygden: ”Man började alltid med en vals. Och då dansade två killar med varandra och två tjejer med varandra. Det där har jag inte sett igen förrän på 70-talet långt upp i Norrland.” Vad gäller kvinnor som dansar med kvinnor så vet man inte lika mycket om hur det var tidigare. Kvinnor har i högre grad haft arbete i hemmiljöer. Nilsson tror att de också har dansat, men detta är inte lika väl dokumenterat.

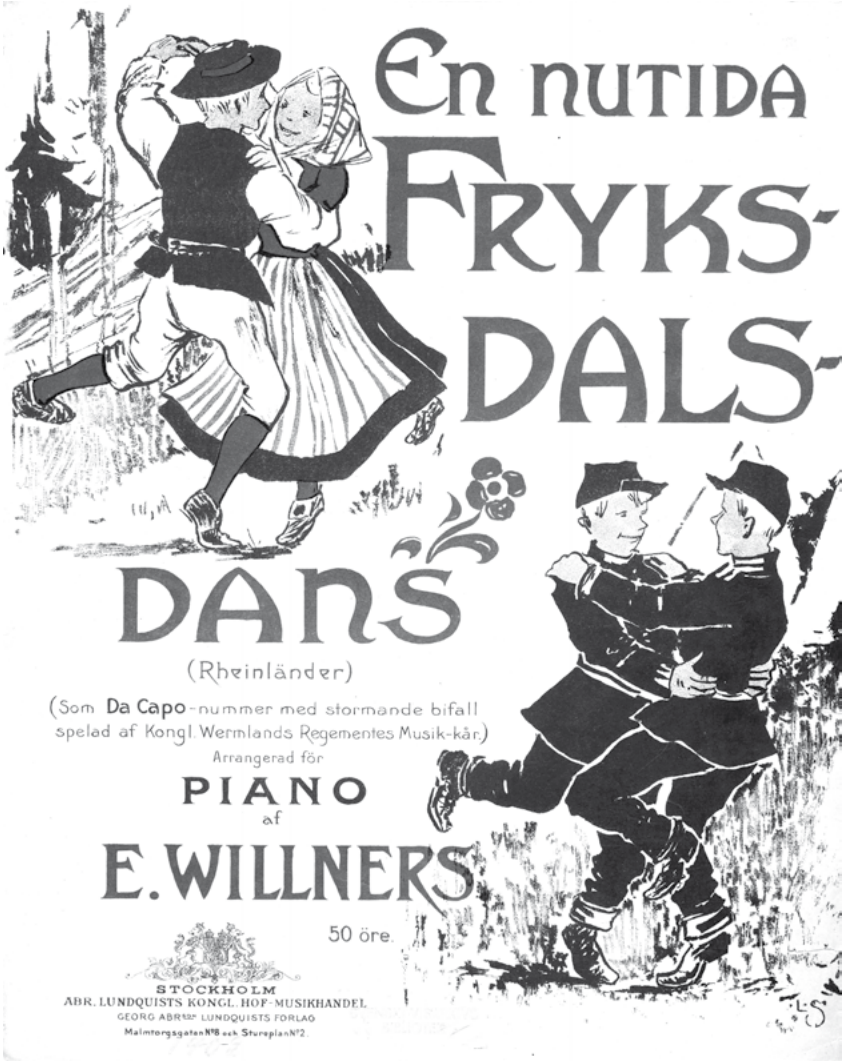

Omslaget till En nutida Fryksdalsdans*, tryckt år 1901. Original i Svenskt visarkiv.*

Nilsson menar att det mycket väl kan vara så att normen att pardans ska utföras av en man och en kvinna kan ha stärkts under 1900-talet i och med modernitetens framväxt. Han menar att det som inte längre är det aktuella modet har en tendens att stelna i former – man fixerar det så som man tror att det varit tidigare.

På Svenskt visarkiv hittar vi fler spår av samkönad dans. I samlingen *Svenska folkdanser* del II finns det en uppteckning av en polska för två män, ”gangsföra” från Nås i Dalarna.[7] Ernst Klein från Nordiska museet som bland annat dokumenterade dans på 1920-talet filmade två kvinnor från Dalarna som dansade ihop.[8] Och i boken *Spel opp I spelemänner* av Otto Andersson beskrivs hur männen dansade ihop vid den första riksspelmansstämman i Stockholm 1910. ”Det var ont om flickor den kvällen, varför gubbarna nödgades att dansa mest med varandra. Och det gjorde de gladeligen.”[9] Så nej, samkönad dans är inget nytt. Men queerdans betyder mycket mer än att dansa med någon av samma kön.

Hetero – homo – queer

Den franske filosofen och idéhistorikern Michel Foucault beskriver i boken *Sexualitetens historia 1 – Viljan att veta* hur man på 1700-talet började klassificera, sortera och diagnostisera samhällsmedborgare. Hetero- och homosexualitet började ses som två åtskilda sexualiteter. I och med att man framhöll vad som ansågs normalt sågs allt annat som onormalt och avvikande. Heterosexualitet ansågs vara det normala, och därmed hamnade homosexualitet i underläge. Foucault menar att så snart man skapar motsatser, bildas maktstrukturer.[10]

Begreppet *queer* började dyka upp runt 1990.[11] Det kan sägas vara en vidareutveckling av eller ett komplement till begreppen homosexuell, gay och lesbisk, eftersom dessa likt begreppet heterosexuell fortfarande är kategorier som utesluter dem som inte upplever sig passa in.[12] En grundläggande tanke med begreppet är att det inte ska kategorisera – alltså inte göra uppdelningar som kvinna, man, lesbisk, transsexuell eller bög – för att undvika fördomar och normer som talar om för människor hur de bör vara utifrån deras kön eller sexualitet. Att vara queer eller att ha ett queert förhållningssätt innebär då främst att vara icke-normativ.[13]

Queer som begrepp kan användas på lite olika sätt. Dels kan det innebära en aktivism: att medvetandegöra heteronormen, att ifrågasätta de sexualitets- och könsroller som finns i samhället och som gör att en del människor känner sig uteslutna och förtryckta. Dels kan queer användas som identitet av personer som inte anser sig platsa inom normerna för sexualitet och könsroller, exempelvis homo- och bisexuella, men också transpersoner eller individer som inte kan eller vill identifiera sig som varken man eller kvinna.[14] Och utöver detta är queer en vetenskaplig teori som används exempelvis inom genusvetenskap. En av

förgrundsgestalterna inom queerteori är Judith Butler, som menar att genus inte är medfött utan en social konstruktion, och att till exempel motsatserna manligt-kvinnligt upprätthålls genom att vi ständigt återskapar dem.[15] Inom genusteorin använder man sig bland annat av så kallade ”queera läsningar” vilket innebär att se på en text – en bok, ett konstverk, en film eller en situation – och undersöka vilka normer och föreställningar som kommit att forma denna text och på vilket sätt dessa påverkar vår förståelse av det budskap som förmedlas. Detta kan tydliggöra hur heteronormativitet finns på så många olika plan och tar sig många olika uttryck i vår vardag.[16]

Queerdans

Pardans påverkas, liksom mycket annat, av kulturella normer, men vad gäller just pardans kan man tycka att könsrollerna har konserverats medan de har förändrats i samhället i övrigt.[17] Queerdans handlar om att ifrågasätta att det är män som för och kvinnor som följer i dans, att låta var och en välja vilken roll – och vilket uttryck – man vill ha i dans, oavsett biologiskt kön. På queerdanskurser lär sig alla deltagare att både föra och följa. På så sätt kan pardansen bli tillgänglig även för dem som inte känner sig bekväma i de manliga och kvinnliga stereotyperna.[18] I artikeln *What is Queer Tango* menar Charlotte Rivero att queertango skapar förutsättningar för jämlikhet vad beträffar genus och sexualitet.[19]

Rent praktiskt har rollbytena utförts lite olika på kurserna vi besökt. Vid något tillfälle fick eleverna dansa flera danser i samma roll innan de bytte, en gång nästan halva lektionen. Vid andra tillfällen har eleverna först lärt en figur i den ena rollen, därefter direkt i den andra, och då har rollbytena skett oftare. Ett par av lärarna uppmuntrade även till rollbyten under själva dansen.[20] Erik Mägi, jurist och queerdanslärare som undervisar i polska, berättar att han går steget längre: han jobbar med att få eleverna att ”hitta bortom föra-och-följa”. Gemensamt för alla lärarna var att alla var väldigt konsekventa med att se till att eleverna lärde sig både att föra och att följa.[21]

Men inom queerdans är man inte först med att lära ut båda rollerna – könsneutral pedagogik har funnits inom vissa inriktningar inom folkdans ända sedan 70-talet och inom samkönad tävlingsdans sedan 90-talet i Sverige.[22] Vad är det då som skiljer en kurs med könsneutral pedagogik där man förhåller sig till förare/följare i stället för dam/kavaljer, från en kurs som utannonseras som ”queerdans”? Mägi menar att det finns en gemensam medvetenhet kring

könsroller och genusfrågor, och att man väljer att aktivt bryta mot heteronormen på queerdanskurser. Man vill ha friheten att både föra och följa och nå jämställdhet, inte bara i dans utan även i samhället i övrigt. Skillnaden sitter alltså främst i medvetandet: medan man på queerdanskurser har en tydlig, gemensam genuspolitisk agenda är det inte självklart att det finns någon sådan agenda på alla förare/följare-kurser. Att utannonsera en kurs som ”queer” tydliggör vad eleven kan förvänta sig, vilket kan vara en trygghet för många.[23]

Tangodansare på Charlotte Riveros queerdanskurs. Foto: Torbjörn Ivarsson.

Att få vara sig själv

Peter Csaszti, dansare och queerdanslärare, berättar att han kände att han inte passade in på klubben där han och hans tjejkompisar dansade salsa. Han förstod inte varför han alltid skulle föra och tjejerna följa – han ville göra båda delar. Att kunna hela dansen och inte bara den ena av rollerna tycker Csaszti ger en större helhet. Både för att det är roligare och för att det ger mer förståelse för danspartnern. En annan anledning till varför han nu väljer queerdans är att han vill kunna dansa med andra män.

Det finns många anledningar till varför man söker sig till queerdans. Det

kan handla om att man vill få dansa båda rollerna. Många är trötta på att man förväntas föra bara för att man är man och följa bara för att man är kvinna. Eller så gillar man det ena mer än det andra, att man som kvinna helst vill föra eller tvärtom. Det kan också handla om att man inte bara vill dansa med personer av motsatt kön, utan med vem som helst. Att pardans kan handla om flirt för heterosexuella är självklart för de flesta, men inom queerdans kan den möjligheten finnas för alla.[24] En annan viktig faktor är ens könsidentitet. Många vill slippa vara fast i de uttryck, beteenden eller utseenden som är kopplade till ens biologiska kön. Csaszti påpekar att en del kvinnor är trötta på att de förväntas ha högklackade skor och utmanande kläder när de dansar salsa. Som transperson vill man kanske slippa vara den som utmärker sig. För en del kan det vara känsligt att överhuvudtaget bli definierad som man eller kvinna. På queerdanskurser behöver man inte ta ställning till vare sig sin egen eller andras könstillhörighet, eftersom förar- och följarrollerna är frikopplade från biologiska kön.[25] Och så finns de politiska skälen – att man vill ifrågasätta heteronormen, i dans liksom för övrigt i samhället. En del kommer inte i första hand till queerdanskurser för att de gillar att dansa, utan hittar dansen genom ett intresse för queer och HBTQ-frågor i allmänhet. Danskurser eller danskvällar som annonseras som ”queer” kan innebära en fristad. Man vet att man är välkommen som man är och att där finns fler med liknande värderingar.[26]

Men är begreppet queerdans helt problemfritt? Lärarna vi har intervjuat har fått en del reaktioner på att de väljer att utannonsera sina kurser som queerdans – en del menar att folk kan bli avskräckta från att komma.[27] Csaszti tror att heterosexuella kanske inte tror att de är välkomna på queerdanskurser eller att de inte vågar komma för att de inte vet vad som förväntas av dem. Det kan kännas skrämmande att plötsligt inte tillhöra normen. Malin Backström, författare och queerdanslärare, väljer att ibland kalla sina kurser queerdans och ibland inte, fast hon undervisar med samma pedagogik. Detta gör hon för att nå olika målgrupper. Det går inte att få ett sammanhang där alla tillhör normen, menar Csaszti. Även inom queer bildas normer. Många som söker sig till queerdanskurser vill lära sig att både föra och följa, men inom HBTQ-rörelsen finns en del som vill agera väldigt maskulint eller feminint och då kanske inte både förarrollen och följarrollen passar ens identitet. Man är välkommen att bara dansa ena rollen, men då tillhör man inte majoriteten.[28]

Till Sverige via Hamburg

När Charlotte Rivero började dansa tango var det självklart att hon som kvinna skulle dansa som följare och lära sig ”kvinnostegen” och ”kvinnorollen”. Hon upplevde att männen hade tolkningsföreträde i dansen, att hennes roll endast var att anpassa sig. Då bestämde hon sig för att själv leda kurser där följare lär sig att föra, för att få tillgång till båda rollerna. Deltagarna på dessa kurser var bara kvinnor och Rivero ville undersöka hur kvinnan kunde utveckla sitt uttryck i tangon. Hon förvånades över att medvetenheten kring genusfrågan var så liten i tangomiljöer och när hon startade sina förarkurser för kvinnor möttes hon av starka reaktioner från den övriga tangovärlden.[29]

År 2003 hörde Rivero talas om en queertangofestival i Hamburg och reste dit tillsammans med en danspartner. Väl på plats blev hon lite besviken då festivalen visade sig vara mer gay än queer: det fanns fortfarande tydliga mans- och kvinnoroller i dansen. De kvinnor som förde andra kvinnor var klädda i klassiskt maskulina kläder medan följarna, oavsett kön, var traditionellt kvinnliga i klänningar och klackar. Rivero och hennes partner var de enda som bytte roller under dansen och även om det fanns en medvetenhet om queer på festivalen lockade den snarare en begränsad gayskara och det fanns få heterosexuella på plats. Hon upplevde att festivalen kom att handla mer om samkönad dans än rörliga roller och nya sätt att se på förare och följare. Men hon inspirerades ändå av att kombinera queerbegreppet med dans och när hon kom tillbaka till Stockholm bestämde hon sig för att öppna sina danskurser för både män och kvinnor som ville föra så väl som följa och att kalla detta för queertango. Hennes kurser var de första i Sverige med uttalad queerpedagogik och 2007 var hon en av huvudarrangörerna av Stockholm International Queer Tango Festival, med dans, workshops och föreläsningar med dans- och genusforskare. Samma år arrangerades Argentinas första queerdansfestival i Buenos Aires.[30]

Sedan 2006 driver Rivero dansskolan *Tangoverkstan – roller i rörelser* i Stockholm samt reser runt i Sverige och undervisar och föreläser om sin pedagogik. Hon är en avgörande pionjär för queerdansen i Sverige och flera av de andra danspedagogerna vi träffat har deltagit i hennes kurser innan de själva startade queerdans inom andra genrer. Numera erbjuds kurser i queerdans på flera håll i landet, men framför allt i de större städerna. Förutom hittills nämnda genrer kan man även se kurser i till exempel queerbugg och queerfoxtrot.[31]

Queersalsalärare Peter Csaszti. Foto: Torbjörn Ivarsson.

Behövs queerdans om 20 år?

De danslärare vi intervjuat hoppas att även dansmiljöer som inte är uttalat queer ska inspireras av pedagogiken med könsneutrala roller. Förhoppningen är att det i framtiden inte ska behövas kurser och danskvällar som utannonseras som queer, utan att synen på samkönad dans och dans där kvinnor för och män följer inte längre ska ses som något ovanligt eller avvikande, så att alla kan känna sig välkomna oavsett uttryck.[32]

Peter Csaszti tycker sig redan nu se hur värderingar från queerdansen även börjar märkas i den övriga dansmiljön. Malin Backström har lagt märke till att allt fler kvinnor anmäler sig som förare till olika danskurser och hon tycker sig se fler samkönade par på dansgolven. Charlotte Rivero berättar att hon nu för tiden ofta träffar personer utanför queersammanhang som är intresserade av hennes pedagogik. Hon tror att queertangon har lyckats spridas och växa så pass fort

mycket på grund av att den aldrig varit avgränsad till endast HBTQ-personer. Ända sedan starten har hon sett en blandning på sina kurser, både vad gäller kön och ålder men också homo-, bi- och heterosexuella. Hon tror att queerdansen varit med och bidragit till att många danspedagoger slutat använda orden man och kvinna för att beskriva dansens två roller och olika steg. Nu undervisar de flesta istället utifrån begreppen förare och följare.[33]

I Sverige verkar det dock fortfarande mer accepterat att två kvinnor dansar med varandra än att två män gör det. Inom flera olika genrer har man länge kunnat se kvinnor dansa med varandra på danskvällar och danskurser där det funnits fler kvinnor än män. Eftersom anledningen till detta till synes ha varit just att det funnits för få män, har detta beteende ofta accepterats och inte setts som störande eller sexuellt laddat.[34] Man kan ifrågasätta att överskottet på kvinnor alltid skulle ha varit anledningen till att kvinnor valt att dansa ihop, men kvinnor har i vilket fall fått fritt spelrum att dansa med andra kvinnor. Däremot ifrågasätts fortfarande män som dansar med varandra.[35]

Malin Backström tror att manlig homosexualitet provocerar mer än kvinnlig och att många manliga dansare är rädda för att ses som homosexuella om de dansar med andra män. Hon tror också att det är statusvärderingar som hindrar män att följa och att dansa med varandra. Att föra har historiskt sett varit en manlig handling och har i och med detta fått högre status. När en kvinna väljer att föra har hon bytt upp sig till en bättre roll, medan en manlig följare istället anses ha bytt ner sig genom att dansa i en traditionellt kvinnlig roll. Dessa värderingar finns på flera områden i samhället. När kvinnor tar sig an ett tidigare manligt område ökar hennes status medan det omvända snarare reducerar manlighet och rang.[36] I *Jasså, min herre dansar dam idag?* skriver etnologen Linnea Helmersson: ”Kanske är det just för att det historiskt sett är kvinnorna som har haft något att tjäna på att komma in på det andra könets område. Det har sällan eller aldrig varit gynnsamt för män att gå in i den kvinnliga sfären.”[37]

En del av deltagarna på queerdanskurserna dansar bara på tillställningar som utannonseras som queerdans. Men en del väljer att ibland gå ut tillsammans för att dansa queert även i övriga dansmiljöer.[38] Att vara en del av en grupp kan göra det lättare att våga. Det är lättare att komma i grupp och veta att man – om inte annat – i alla fall kan dansa med varandra, menar Backström.[39] Även om det blir allt vanligare med samkönad dans är det långt ifrån accepterat på alla dansklubbar och kurser. Det finns fortfarande en risk att utsättas för klagomål, diskriminering eller till och med fysiska övergrepp. Denna risk gör att många deltagare på queerdanskurser känner sig osäkra inför att besöka andra

danstillfällen än de som är uttalat queer.[40] Samtidigt anser både de danspedagoger vi pratat med och dansetnologen Mats Nilsson att det är viktigt att queerdans inte blir en egen, avskild genre. För att påverka pardans i stort måste queerdans synas och finnas även utanför dansmiljöer som är uttalat queer.[41] Tanken är inte att skapa ytterligare en subkultur utan helt enkelt att skapa dansmiljöer där alla kan ha roligt och känna sig bekväma.[42]

Behövs särskilda kurser och danskvällar med queerdans om 20 år? Eftersom queer handlar om att vara normkritisk och eftersom det alltid finns normer – att bryta mot normer skapar ju också normer – lär det sannolikt finnas företeelser att vara uppmärksam på och att ifrågasätta. I queerdansrörelsen möter gamla pardanstraditioner det moderna samhället, med nya behov och politiska intentioner. Hur detta kommer att påverka danserna och dansandet i det långa loppet återstår att se. Tydligt är att varje danslärare som undervisar i pardans tar ställning i fråga om könsroller och normer – vare sig denne har reflekterat över det eller inte.

Noter

[1] Svenska Dagbladet 2013-03-21.
[2] SVAA20130410QD001.
[3] Ibid.
[4] Ibid.
[5] SVAA20130514QD001.
[6] Ibid.
[7] *Svenska folkdanser del II* 1971, s. 75.
[8] AFD-video 40001-40001.
[9] Andersson 1958:210.
[10] Se Foucault 1992:44 ff.
[11] I *Norstedts stora engelska ordbok* (2011) finns bland andra dessa betydelser för ordet queer: konstig, underlig, egendomlig, besynnerlig.
[12] Ambjörnsson 2006:8.
[13] Ibid, s. 27.
[14] Stålner 2012:10.
[15] Butler 1990.
[16] Ambjörnsson 2006:159–169.
[17] Nilsson 1998: 229f.
[18] SVAA20130410QD001.
[19] Rivero 2006:187.

[20] SVAAVDA20130327QD001-SVAAVDA20130327QD002, SVAAVDA20130415QD001-SVAAVDA20130415QD002, SVAAVDA20130421QD001-SVAAVDA20130421QD005, SVAAVDA20130530QD001.
[21] SVAAVDA20130327QD001-SVAAVDA20130327QD002, SVAAVDA20130415QD001-SVAAVDA20130415QD002, SVAAVDA20130421QD001-SVAAVDA20130421QD005, SVAAVDA20130530QD001.
[22] SVAA20130514QD001, SVAA20130423QD001.
[23] SVAA20130531QD001.
[24] SVAA20130410QD001.
[25] Ibid.
[26] SVAA20130531QD001.
[27] SVAA20130410QD001, SVAA20130423QD001.
[28] SVAA20130410QD001.
[29] SVAA20130515QD001.
[30] Ibid.
[31] Ibid.
[32] SVAA20130410QD001, SVAA20130423QD001, SVAA20130515QD001.
[33] SVAA20130515QD001.
[34] Stålner 2012:15-16.
[35] Ibid.
[36] SVAA20130423QD001.
[37] Helmersson 2005:13.
[38] SVAA20130410QD001.
[39] SVAA20130423QD001.
[40] SVAA20130410QD001.
[41] SVAA20130515QD001, SVAA20130514QD001.
[42] SVAA20130410QD001.

Referenser

Otryckta källor

Svenskt visarkiv
AFD-video 40001-40001. (Arkivet för folklig dans).
Enkäter med queerdanselever 2013.
Intervju med Malin Backström 2013-04-23. SVAA20130423QD001.
Intervju med Peter Csaszti 2013-04-10. SVAA20130410QD001.
Intervju med Erik Mägi 2013-05-31. SVAA20130531QD001.
Intervju med Mats Nilsson 2013-05-14. SVAA20130514QD001.

Intervju med Charlotte Rivero 2013-05-15. SVAA20130515QD001.
Queerlindyworkshop 2013-04-21. SVAAVDA20130421QD001-SVAAVDA20130421QD005.
Queerpolskekurs 2013-05-30. SVAAVDA20130530QD001.
Queersalsakurs 2013-03-27. SVAAVDA20130327QD001, SVAAVDA20130327QD002.
Queertangokurs 2013-04-15. SVAAVDA20130415QD001, SVAAVDA20130415QD002.
Rauk 'N' Roll 1960-talet. Radioprogram 2010-12-20. http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=272&grupp=18754&artikel=4164543 (besökt 130902)

Tryckta källor och litteratur

Ambjörnsson, Fanny 2006. *Vad är queer?* Stockholm: Natur och kultur.
Andersson, Otto 1958. *Spel opp i spelemänner. Nils Andersson och den svenska spelmansrörelsen*. Stockholm: Nordiska museet.
Butler, Judith 1990. *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.
"DO-anmälan mot folkdanslag". *Svenska Dagbladet* 2013-03-21. http://www.svd.se/nyheter/inrikes/do-anmalan-mot-folkdanslag_8020804.svd (besökt 130920)
Foucault, Michel 2002. *Sexualitetens historia. Bd I. Viljan att veta.* Göteborg: Daidalos.
Helmersson, Linnea 2005. *Jasså, min herre dansar dam idag? En etnologisk studie av folkdans och kön.* C-uppsats. Härnösand, Mittuniversitetet, Institutet för humaniora.
Nilsson, Mats 1998. *Dans – kontinuitet i förändring. En studie av danser och dansande i Göteborg 1930–1990.* Göteborgs universitet. Diss.
Rivero, Charlotte 2006. "What is Queer Tango?" I: *The North in a Global Context. Proceedings. 8th International NOFOD Conference. January 12–15 2006.* Stockholm.
Stålner, Elsa 2012. *Vem får lov? En etnologisk undersökning av queerdans.* C-uppsats. Göteborgs universitet, Institutionen för kulturvetenskaper.
Svenska folkdanser del II. Falun: Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur 1971.